

Van de Redactie

Deze najaarsnieuwsbrief duikt weer eens in het oudste verleden van onze familiegeschiedenis. Een artikel uit de vorige eeuw wordt hier, in ingekorte versie, afgedrukt. Het artikel heeft jarenlang onze visie op de laat-Middeleeuwse periode, voor wat betreft de Nederveen-wederwaardigheden, bepaald. In de volgende Nieuwsbrief, die - deo volente - kort voor Kerstmis zal verschijnen, volgt een kort artikel met enige opmerkingen en aantekeningen over dit interessante artikel van Van der Hammen.

Voorts treft u in deze aflevering een artikel van Kees Nederveen uit Apeldoorn. Het betreft een parenteel van Johannes Nederveen Pieterse (een parenteel is een genealogische opstelling van iemands nágeslacht, terwijl een kwartierstaat een genealogische opstelling van iemands vóorgeslacht toont). Door de omvang van de parenteel, publiceren we die in twee gedeeltes. Uit dit eerste deel blijkt de bijzondere militaire kwaliteiten van dit geslacht. George Samuel Nederveen Pieterse was drager van de Militaire Willemsorde 4e Klasse. De Militaire Willemsorde is de hoogste militaire onderscheiding in ons land. Zo kunt u op Prinsjesdag op het Binnenhof een speciale tribune zien voor de dragers van de Willemsorde. Alle dragers van deze Orde worden jaarlijks uitgenodigd bij de opening van de Staten-Generaal.

Het artikel van Kees verhaalt van een opmerkelijke levensloop in 's Konings wapenrok in het voormalige Nederlands Indië.

De familie Nederveen Pieterse is ontstaan uit een huwelijk tussen een bruid Nederveen en bruidegom Pieterse, en hoort dus eigenlijk tot de familie Peterse. Maar omdat de familie Nederveen Pieterse de naam Nederveen zo bestendig draagt, behoren ze opgenomen te worden in het Nederveen-boek en in deze kolommen.

Amsterdam, oktober 1999

R&F

Van de Voorzitter

Tijdens de laatste Vriendendag, het afgelopen voorjaar in Breda, kwam het al als een voorstel naar voren: zullen we met de Vriendendag 2000 eens iets anders doen? De algemene instemming om dan te gaan varen in de Biesbosch heeft met name de secretaris in actie gebracht. Haar inspanningen hebben ertoe geleid dat ik nu kan aankondigen dat de komende Vriendendag zal plaatsvinden op een afgehuurde rondvaartboot. Deze boot zal ons voeren naar het Oude Maasje, aan welks zuidoever Sprang-Capelle ligt. Vervolgens zullen we een rondvaart maken door de Biesbosch. De boot is van alle gemakken voorzien. Na de varende vergadering gaan we varende lunchen en daarna uitwaaien op het dek.

Deze feestelijke bijeenkomst zal, zoals altijd plaatshebben op de tweede zaterdag van de maand mei. Volgend jaar valt dat dus op zaterdag 13 mei 2000. Noteert u dat vast?

Bij de volgende Nieuwsbrief, die komende december zal verschijnen, treft u een inschrijfformulier. Daarmee kunt u zich opgeven. Omdat de plaatsen niet onbeperkt zijn, spreken we af dat de reservering geschiedt in de volgorde van aankomst van de inschrijfformulieren bij het secretariaat.

Ondertussen kan ik u laten weten dat er voortgang is voor wat betreft de publicatie van het Nederveen-boek. Zo wordt, naast de voltooiing van het omvangrijke redigeerwerk van de geslachtslijsten, nu ook een redactiecommissie gevormd die de verschillende bijdragen zal (doen) schrijven over de Nederveenen die wij nog eens extra in beeld willen brengen. Het is de bedoeling om uit iedere eeuw een markante Nederveen te selecteren en die door een geschreven portret aan de lezer voor te stellen. Wij menen dat deze bijdragen het boek zullen verlevendigen.

Amsterdam, 7 oktober 1999

Ruud N.

pagina 1.

De oudste geschiedenis van Nederveen.

Om de familieleden van Nederveen die grote belangstelling hebben voor de familiegeschiedenis van Nederveen goed te informeren over de oudste tijdsperiode, laat ons zeggen rond 1250, menen wij er goed aan te doen door alle betrokken gegevens te publiceren van de heer J. van der Hammen, destijds de stadsarchivaris van Waalwijk, die in het tijdschrift *Taxandria* een reeks artikelen heeft geschreven over de oudste geschiedenis van 's-Grevelduin-Capelle, waarin het ambacht van Nederveen toen lag.

Gezien het grote belang van deze artikelen voor de geschiedenis van de gehele omgeving, nemen wij de betrokken informatie praktisch in zijn geheel over, met name dat gedeelte waarin Nederveen duidelijk aan de orde komt, terwijl de andere delen van het artikel terwille van de leesbaarheid wat zijn ingekort.

"Iets omtrent de oudste geschiedenis van 's-Grevelduin-Capelle (± 1200 - ± 1650).

I.

Het blijft steeds een uiterst moeilijke kwestie, iets bepaalds en zekers, dus iets, wat op waarheid gegrond is, mede te delen omtrent het juiste tijdstip van het ontstaan eener gemeente, met daarbij behorende bijzonderheden. En geen wonder: de origineele bescheiden, die daarover moeten beslissen en die wel eenmaal in wezen zullen zijn geweest, zijn in de loop der eeuwen meendeels verdwenen en gewoonlijk niet meer terug te vinden. Nog lastiger wordt dit, waar het een gemeente als Capelle geldt, die eertijds in onderscheidene onderdeelen (ambachten) schijnt verdeeld te zijn geweest, wier namen nu bijna vergeten zijn en vroeger vaak dooreen ghaspeid werden.

Vroeger en later is er gesproken geworden van: *Nederveen-Capelle*, *'s Grevelduin-*

Capelle, *Zuidewijn-Capelle*, *Vrijhoeven-Capelle*.

Oogenschijnlijk en op de namen afgaande hebben die plaatsen in één opzicht iets gemeenschappelijks: *het begrip Capelle*. Wat is nu de ware betekenis en het verband dier ambachten? Alvorens deze vraag te beantwoorden, gaan wij eerst eens zien, wat een vroegere predikant van Capelle, Alphonse Pierre Antoine du Cloux, die in 1860 het 250-jarig bestaan der Hervormde gemeente aldaar herdacht en bij die gelegenheid een theologisch geschiedkundige feestuitgave het licht deed zien, daaromtrent mededeelt.

Du Cloux, die – ik moet het volmondig bekennen – over het algemeen goed schijnt ingelicht te zijn geweest, schrijft o.m. het volgende:

"Kapelle, anderen schrijven: Capelle, is van ouds in 3 ambachtsheerlijkheden verdeeld geweest, die door de heeren des lands in leen werd uitgegeven; te weten: in de Heerlijkheden *Neerveen* of *Nederveen*, *Sydewinde*, later *Zuidewijn*, en *Schrevelduin*, later *'s Grevelduin*.

Neerveen of *Nederveen* werd, misschien reeds in overoude tijden, door het geslacht *Nerven*, of door sommigen ook genoemd *Nederven*, bezeten. Waarschijnlijk is door *Nerven* aldaar eene *kapel* gesticht, die mede door de bewoners der omstreken werd bezocht, en waardoor weiligt de naam *Capel* ontstaan is. Zeker is het, dat het begevingrecht der kerk van *Capel* aan de *Nerven's* of *Nederveen's* behoord heeft, daar hij testament van Gerrit van Clootwijk, van 1505-1542 pastoor te *Capel*, aan Arie van *Nerven* eene som van f 50 wordt gemaakt, *om daarmee te deffenderen zijn regt van zijn collatie of presentatie derselver kerken*, onder bepaling dat gemelde som door de executeuren hem moest gegeven worden *ter tyde als hy die van doende tot 't regi zal hebben*. De heerlijkheid van *Nederveen-Capelle* behoort tegenwoordig (1860) aan den heer Mar. J.A.

Lentfrink te Rotterdam.

De heerlijkheid van *Sydewinde* of *Zuidewijn* werd bij gifte van hertog Aalbrecht van Beijeren aan Jan van Zydewinden opgedragen. De ridder Dirk van Merwede, kamerling van Philips van Bourgondië, verkreeg haar in 1432. (...)

De heerlijkheid van *Schrevelduin* of *Schrevelsduin* werd met de gansche streek, gelegen boven Geertruidenberg tusschen den O-verveen en de palen of grenzen van Brabant en strekkende tot de ambachtsheerlijkheid van Besoijen, tot zooverre bekend is, het eerst voor de helft bezeten door Willem Schrevel, daarna door zijn zoon Adriaan voor drie kwart gedeelten, die een achtste verkreeg bij opdracht van jonkvrouw O. van de Merwede en het andere één achtste bij overgifte van Tielman Oem van Wijngaerde; het één vierde in de thynden werd hem opgedragen door Jacob van Gendt, die mogelijk het overige één vierde in de heerlijkheid bezat. Bij den dood van dezen werd zij bezeten door zijn dochter Isabeel, welke haar als een onsterfelijk erfleen van Karel de Stoute verkreeg. (...)

De naams oorsprong van 's *Grevelduin* laat zich zeer gemakkelijk oplossen, wanneer men weet, dat deze heerlijkheid meerendeels uit zandgrond en moeras bestaat, waartegen in vroegere eeuwen niet zelden het vloed- of zeewater gespeeld en alzoo onbebouwd zijnde, *geheel naar een duin geleken zal hebben.*

Vrijhoeven of *Vrijhoeven-Capel*, eigenlijk vier hoeven moers, gelegen onder 't ambacht van 's Grevelduin, werd in 1388 door Aalbrecht van Beijeren, destijds Ruwaaerd van Holland, vrij van tienden (waaraan het zijnen naam *Vrijhoeven* ontleent) verkocht aan Zeger Floriszoon, welke verkoop in 1390 door Aalbrecht, als graaf van Holland, met nog andere voorregten nader is bekrachtigd. (...)

Kapelle, als in den grooten Zuidholland-

schen of Dordschen waard gelegen, behoorde voorheen onder de gemeenten, die geheel verwoest werden in den vloed op de 19 November 1421, de Elisabeths-vloed genaamd, waardoor 72 dorpen door de golven verslonden zijn geworden: Kapelle kwam echter weder boven.

Het dorp lag vóór den vloed meer noordwaarts, waarschijnlijk midden in den polder van *Nederveen*, waar deze het hoogst is; althans vroeger werden in die hoogte bij ontgroning nog steenen gevonden. De buitengehuchten zijn vermoedelijk reeds voor den vloed gedeeltelijk bebouwd geweest. Waarschijnlijk eerst na de bedijking is men, eenige minuten gaans zuidwaarts, onder de ambachtsheerlijkheden van 's Grevelduin, beginnen te bouwen. De gehuchten van Kapelle zijn: de *Nieuwstraat* of *Heistraat*, de *Hooge Vaart*, *Nieuwe Vaart*, *Willem van Gendsvaart* en een gedeelte van de *Lage Zandschel*." (Einde citaat van Du Cloux.)

II.

Het ontstaan van 's Grevelduin-Capelle verliest zich in de nacht der eeuwen. De oorspronkelijke streek tusschen Geertruidenberg en Waalwijk eenerzijds en van ongeveer het Oude Maasje tot aan de hogere gronden van Brabant anderzijds – oudtijds n.l. tot 1815 aan de grafelijkheid van Holland behorende – was vóór en nog lang na 1200 grootendeels één *onafzienbare moerassig, lage, onherbergzame wildernis*. Het waren, gelijk in sommige stukken gezegd wordt, *wilde moeren*, domeingoed, dus het eigendom van den graaf van Holland. In een charter van 1313 (zie F. van Mieris: Groot Charterboek der graven van Holland III, p 619) wordt gesproken van een *wilderd, die gheleghen is jehens den ambochte van Ramsdunc, tusken Tielmans Ver Belien soens moer ende tusken Tryfebroec buten den dijc, diit ghemene land daer helt totere Duncga toe*. Tusschen 1200 en 1350 ontstonden daar van lieverlede

onderscheidene ambachten. Hoe geschiedde dat? Heel eenvoudig. De graaf van Holland, de eigenaar, begon af en toe – hetzij om het land te verbeteren, hetzij om meer zelfzuchtige redenen – van die wildernissen eenige stukken in leen uit te geven, tegen het betalen eener jaarlijkse rente of cijns, of het leveren van manschappen. Zoo geschiedde het met Besoijen, met Sprang (zie hieromtrent mijne uitvoerige opstellen in vroegere Taxandria's), met 's-Gravenmoer; en zoo geschiedde het ook met Capelle. Men meene echter niet, dat 's-Grevelduin-Capelle *al dadelijk den naam Capelle verkreeg*. O, neen! De oudste benaming van Capelle was *Wendelnesse*, en daarmee werd dan het *zuidelijkste gedeelte* dier gemeente bedoeld. Reeds in 1200 was er een Egidius (Gillis) van Wendelnesse of Wilnesse. Dat *Wendelnesse* synoniem was met wildernis, wordt ons ingegeven door Van der Eyck (Beschrijving van Zuid-Holland, p 288) waar men vindt, dat 's-Gravenmoer met het gezamenlijk uitgegeven Hendrik-Luy(t)en Ambacht met de noordzijde lag *neffens die cade van Groot-Waspick neffens Willems-Ambacht van Weyndelnesse alias Wilder nisse* (14e eeuw).

In de rekeningen van de grafelijkheid van Holland (Hamaker, Rekeningen I, p 126), wordt *Wendelnesse* ook genoemd *up Ulendonc* (Op de bekende kaart van Petrus Verbist, welke de Ram uitgegeven heeft achter zijn Synoptis Actorum Ecclesiae Antverpiensis (1836) vind ik dit Ulen donc terug in het huis Wolendonk, even noordoost van Oosterhout, als behoorende onder het bisdom Antwerpen, juist op de grens van het Antwerpsch en het Bossche bisdom. Later, in de 17e eeuw, werd het met den Horst genoemd het Westkwartier van de gemeente of parochie Oosterhout, en behoort tegenwoordig dus tot de parochie Oostereind. – Redactie Taxandria.). De naam *Capelle* in plaats van *Wendelnesse* komt hoogstwaarschijnlijk het eerst voor in 1353 of daaromtrent, toen er reeds een kapel of bedehuis zal geweest zijn. Immers op Maandag na St. Laurens, dat was 12 augustus 1353, gaf graaf Willem V aan Gerrit van Nederveen een *moer*, breeds 500 roeden, gelegen *zuydwaerts af te Brabant waert*

jegens het ambacht Cappellen. De naam van het ambacht *Wendelnesse* bleef nog langen tijd voortbestaan, wat blijkt uit de volgende op het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage berustende leenbrieven:

a. 9 October 1321. Graaf Willem verkoop en beleent Willem van Wendelnesse, ridder, het ambacht *Wendelnesse* met tienden. (Vergelijk Dr P.L. Muller, Regesta Hannonensis, p 112.)

b. 1329. Gillis van Wendelnesse houdt van den Heer van Voorne den lagen ban van Wendelnesse. (Voorne A.B. S v.s., Voorne B. 129 v.s.)

c. 4 augustus 1347. De Vrouwe van Voorne beleent Willem van Wendelnesse Gillis' zoon met 16 p. Holl. 's jaars op de huur van het groote wilde land binnen Strijen. Na zijn dood op zijn vader te devolveeren. (Nic. van Putten 72 v.s. Putten en Strijen m.h.b. 245 v.s.)

(...)

III.

Het noordelijkste gedeelte van 's-Grevelduin-Capelle was *Nederveen*, thans *Nederveen-Capelle*. Den 15 mei 1325 werd Willem van Nederveen door graaf Willem II de Goede met dit ambacht verlijd (zie Dr P.L. Muller, Regesta Hannonensis, p 140).

Op de kaart van J. Tirion tegenover p 315 van den "Tegenwoordigen staat van Holland" vindt men nog het *kerkhof* van Nederveen aangegeven.

Uit de beneficiënlijsten in Taxandria uitgegeven, weten wij met zekerheid, dat Nederveen *geene kerk of kapel bezat, maar enkel een kerkhof of begraafplaats bezittende*, zal het slechts een *gehucht* geweest zijn. Dit strijdt met de mededeeling van Ds du Cloux, die meende dat Nederveen wel een bedehuis of kapel zou gehad hebben. Omdat echter het kerkhof wel nabij de plaats, waar de huizen stonden, zal gelegen hebben, is hierdoor toch de juiste ligging van genoemd ambacht bepaald. Wij kunnen veilig aannemen, dat Nederveen aan den ouden Zuider-Maasdijk lagen kunnen nu ook de plaats van dien

dijk met vrij groote waarschijnlijkheid wervinden. Hij zal – natuurlijk vóór het graven van den *Nieuwen Maasmond* – van den voormaligen dijkshoek onder Waspik ongeveer recht door naar Nederveen en zoo verder naar den nog bestaanden dijk langs de zuidzijde van het Oude Maasje onder Oud-Heusden gelopen hebben (zie Ramaer). Die toestand is natuurlijk door den vloed van 1421 en later door het graven van de *Verlegde Maas* (1890) heel wat gewijzigd.

Bij Mr. Jacob van der Eyck, in het begin der 17e eeuw secretaris van het Hof en de hoge vierschaar van Zuid-Holland, die in 1628 een werk uitgaf, getiteld: "Corte beschrijvinghe mitsgaders handvesten, privilegien, costumen ende ordinantien van den lande van Zuid-Holland", komt voor, dat *Klein-Waspik* zuidwaarts strekte tot *der gebuyren landt Overmaeten of Overveen*. Tusschen haakjes zij er op gewezen, dat *Overmaat* een land zal geweest zijn, dat bij het opmeten van de omdijking als waardeloos buiten rekening gelaten en van dijklasten vrijgesteld was, maar dat, allengs verbeterd, waarde

verkregen had en door de graaf, wiens eigendom het was, als onbeheerd aan naburige ambachten zal verkocht zijn geworden tot *vrij eigen* (Ramaer). Er was dus een *Nederveen* en een *Overveen*. *Nederveen* lag ten Zuiden van de Maas, *Overveen* was een *nieuw ontgonnen veen*, gelegen zuidwaarts van Nederveen en Klein-Waspik. *Overveen* is zeer waarschijnlijk gedeeltelijk bij 's Gravenmoer, gedeeltelijk bij Waspik en gedeeltelijk bij Capelle gevoegd.

Van Nederveen zijn slechts weinig ambachtsheeren bekend, o.a. Willem van Nederveen (1325), Gerrit van Nederveen (1353), nog een Gerrit van Nederveen (1426). Na de St. Elisabethsvloed van 1421 hebben de oorspronkelijke heeren hun ambacht verlaten en zich elders gevestigd. Nederveen kwam bij 's-Grevelduin-Capelle. Toch bleef de familie *Nederveen*, *Nederven* of *Nerven* nog minstens een paar eeuwen te Capelle en omstreken bestaan, gelijk wij later zullen zien. (...)"

Haarlem, 17 augustus 1999,

F.N.

Parenteel voor Johannes Nederveen Pieterse.

1a. Johannes Nederveen Pieterse, geboren 5 januari 1810 te Goes, commissaris van politie te Rotterdam, zoon van Theunis Pieterse en Johanna Adriana Nederveen, trouwde met Annette Elise Sophie Georgett Rabé van Weezel, geboren 12 december 1806 te Dokkum (vgl. BRRdam 347-1326 ingeschreven in gemeente 31-12-1859).

Uit dit huwelijk:

1. Johanna Adriana Jacoba Nederveen Pieterse, geboren 15 augustus 1831 te Vlissingen, trouwde 6 januari 1869 te Rotterdam met Johan Jacob Muller, geboren 1835.

2. George Samuel Nederveen Pieterse, volgt IIa.

3. Christina Annette Nederveen Pieterse, geboren omstreeks 14 mei 1834 te Dordrecht/IJzendijke, overleden 15 mei 1920 te Rotterdam, trouwde 8 mei 1867 te Rotterdam met Lodewijk Pieter Krijger, geboren omstreeks 1823 te Rotterdam, kantoorbediende.

4. Teunis Nederveen Pieterse, geboren 3 juni 1835 te Middelburg, onderofficier KNIL. (Vgl. BRRdam 347-1326 komt hij in april 1865 naar Rotterdam bij zijn ouders. Zijn vorige woonplaats was Z.M. "Scheepsloonbut het Loo", Oost-Indië en is op 17-6-1865 weer vertrokken. In BRRdam 255-84 staat: geboren 3-6-1835. Hij vertrekt 1878 weer naar Oost-Indië. Relatie tot hoofd van het gezin (i.c. Jean Juste, zie IIb.) is 'broeder'.) (ARA Haag: in de klapper op stamboeken van Mariniers 1814-1888,

toegang 2.12.08 komt hij voor.)

5. Johannes Nederveen Pieterse, geboren 1836 te Middelburg.

6. Jean Juste Nederveen Pieterse, volgt IIb.

7. Louise Nederveen Pieterse, geboren 13 februari 1843 te Hulst, overleden 13 juni 1906 te Rotterdam, trouwde 16 februari 1865 te Delfshaven met Adrianus Johannes Maria van Weerelt, geboren 1844 te Rotterdam, kantoorbediende, overleden voor januari 1906; bij overlijden was zij huisvrouw van Frinsiscus Tuppert.

8. Willem Frederik Nederveen Pieterse, geboren 22 maart 1844 te Hillegersberg.

9. Annette Elize Sophie Georgett Nederveen Pieterse, geboren 6 juni 1845 te Hillegersberg, aldaar overleden 23 juni 1845.

10. Johanna Wilhelmina Nederveen Pieterse, geboren 30 augustus 1846 te Hillegersberg.

11. Frederika Jacoba Nederveen Pieterse, geboren 26 mei 1848 te Hillegersberg, overleden 29 september 1848 te Rotterdam.

IIa. George Samuel Nederveen Pieterse, geboren 16 april 1833 te Vlissingen, officier KNIL, overleden 2 maart 1877 reizende van Sumatra naar Java, trouwde 16 november 1870 te 's-Gravenhage met Gerhardina Frederika Wilhelmi Uhlenbeck, geboren 30 oktober 1848 te Rijswijk Z.-H., overleden 31 juli 1921 te Haarlem, dochter van Christian Wilhelmen Theodore Zuyderhoff. (RA Haag in bibliotheek nr. H35A9 boek Militaire Willemsorde staat vermeld: bij Koninklijk Besluit dd. 13/9/1867 Nederveen Pieterse G.S. geb. 1833 overl. 1877, 1e luitenant, benoemd tot Ridder 4e klasse, veldtocht waarin uitstekende daden werden verricht: Ceram 1865-66. In klapper 2.13.07, inv.nr. 397 p 66 Stamboeken van KNIL-officieren van 1815 tot 1940 Nederveen Pieterse

George Samuel. geb. 16-4-1833 te Vlissingen, laatste woonplaats Rotterdam; Nederlandse dienst: kanonnier 2e klasse bij het 2e Regiment Vesting Artillerie den 20-6-1850. Korporaal den 27-2-1852. Overgegaan als courier bij het Koloniaal Werfdepot den 27-7-1852. Geëmbarkeerd te Rotterdam aan boord van het schip Semarang 26-9-1852. Gedebearkeerd te Batavia den 26-1-1853 en ingedeeld bij het wapen der Artillerie. Sergeant den 23-7-1853. Benoemd tot 2e luitenant bij het personeel der Artillerie bij besluit van de Gouverneur Generaal (GG) nr. 1 dd. 14-11-1855. Benoemd tot 1e luitenant bij GG nr. 14 dd. 8-7-1858. Benoemd tot kapitein bij GG nr. 12 dd. 26-9-1867. Twee jaren verlof naar Nederland verleend tot herstel van gezondheid bij GG nr.1 dd. 28-3-1868. Van verlof terug met het schip Australië den 24-6-1871. Op zijn verzoek wegens volbragten dienstdtijd en met behoud van pensioen eervol uit den Militaire dienst ontslagen bij GG nr.1 dd 15-11-1874. Een pensioen toegekend van f 1600,- 's jaars bij GG nr.11 dd. 21-2- 1874. Decoratiën: Benoemd tot Ridder der Militaire Willemsorde 4e klasse als hebbende zich onderscheiden bij de gevechten op het eiland Ceram in de maanden October en November 1865 en Januari en Februari 1866 bij Z.M. besluit dd. 13 september 1867 nr. 94; Algemeen Ereteeken voor belangrijke krijgsbedrijven Boni 1859, den 28 September 1870. Den 14 September 1871 het onderscheidingsteken toegekend voor langdurige Nederlandsche dienst als Officier.)

Aan vier familieleden werd de Militaire Willemsorde 4e klasse toegekend, resp. in 1842, 1844, 1846 en 1852.

(Wordt vervolgd.)

Apeldoorn, 12 augustus 1999. Kees N.